

PODROBNÉ PŘÍPOMÍNKY K BIOLOGICKÉMU HODNOCENÍ PODLE § 67 ZÁKONA Č. 114/1992 Sb.

(příloha H.IV dokumentace, zpracováno 30. 3. 2026)

Úvodní shrnutí – podstata námítky

Biologické hodnocení podle § 67 zákona č. 114/1992 Sb. (dále jen „ZOPK“) dospívá k závěru:

„Navrhovaný záměr negativně nezasahuje zjištěné chráněné zájmy ochrany přírody a krajiny.“

Obec Zálší tento závěr považuje za nepodložený, neboť hodnocení fakticky neposoudilo hlavní vliv záměru. Podstatou záměru je čerpání podzemní vody a jeho hlavním environmentálním dopadem je změna vodního režimu v širokém okolí. Předložené hodnocení se však věcně zabývá téměř výhradně stavebními vlivy trasy výtlačného řadu – tedy výkopem, kácením dřevin a záborem 198 m² lesních pozemků.

Vliv poklesu hladiny podzemní vody na zájmy chráněné ZOPK není v hodnocení posouzen u žádného z chráněných zájmů. Pro každý z nich přitom hodnocení uvádí jiný důvod, proč posouzení neprovádí:

Chráněný zájem podle ZOPK	Důvod, proč hodnocení vliv poklesu hladiny neposuzuje
ÚSES (§ 4 odst. 1)	Posouzení „není relevantní“, protože závazně vymezený ÚSES je podle zpracovatele v rozporu s metodikou MŽP.
VKP rašeliniště (§ 4 odst. 2)	Ochrana „není třeba kumulovat“, protože rašeliniště jsou předmětem ochrany Natura 2000.
Obecná ochrana rostlin a živočichů (§ 5)	Průzkum proveden pouze v koridoru stavby; území ovlivněné poklesem hladiny nebylo zkoumáno.
ZCHÚ – PR Borkovická blata, PR Kozohlůdky, PP Veselská blata (část třetí)	Vlivy „jsou řešeny v samostatném dokumentu“, tj. v naturovém hodnocení podle § 45i.
Zvláště chráněné druhy (§ 46, § 49, § 50)	Druhy vyskytující se v prostoru EVL a překrývajících se ZCHÚ „nebyly jako dotčené vyhodnoceny“.

Výsledkem je, že hlavní vliv záměru nebyl posouzen nikde. Naturové hodnocení podle § 45i, na které se biologické hodnocení odkazuje, se ze zákona zabývá výhradně předměty ochrany evropsky významné lokality a její celistvostí. Neposuzuje předměty ochrany přírodních rezervací a přírodní památky podle jejich zřizovacích předpisů a plánů péče, nehodnotí zvláště chráněné druhy podle § 46 a násl. ZOPK, neposuzuje ÚSES ani významné krajinné prvky. Právě k tomu slouží hodnocení podle § 67 – a to zde chybí.

Obec proto shrnuje své připomínky do níže uvedených bodů.

I. Hlavní vliv záměru není v hodnocení věcně posouzen

Hodnocení v kap. 1.2 samo uvádí:

„Záměr je specifický pro pravděpodobné ovlivnění hladin podzemní vody v severní části Třeboňské pánve. Toto ovlivnění bylo variantně modelováno numerickým modelem hydrogeologického vlivu navrhovaného jímání z vrtů MH-25 a MH-26 v širším okolí EVL Borkovická blata – viz příloha H.V. Dokumentace.“

Zpracovatel tedy správně identifikuje, v čem specifičnost záměru spočívá, a odkazuje na numerický model. Výsledky tohoto modelu však do hodnocení nijak nepromítá. V celém textu biologického hodnocení není uvedena jediná konkrétní hodnota predikovaného poklesu hladiny podzemní vody, jediná hodnota výtlačného gradientu ani jediný údaj o poklesu drenáže do povrchových toků – tedy žádný z klíčových výstupů přílohy H.V.

Pro srovnání obec připomíná, jaké hodnoty příloha H.V pro variantu 1 (odběr 20 l/s) uvádí:

- pokles hladiny v přípovrchové vrstvě v oblasti EVL o **0,1–0,3 m**;
- pokles přetlaku mezi hlubokou a přípovrchovou vrstvou ve vrtu B6 z +0,15 m na **–0,37 m**, tedy obrácení výtlačného gradientu do záporných hodnot;
- konstatování, že v části Veselských blat „by již nedocházelo k vzestupnému proudění“ a že Borkovická blata „by se ocitla na rozmezí mezi infiltrační a drenážní oblastí“;
- pokles drenáže do Blatské stoky a jejího přítoku Brodu ze 74,2 l/s na 58,6 l/s, tj. o **21 %**.

Žádný z těchto údajů se v biologickém hodnocení nevyskytuje, natož aby byl vyhodnocen ve vztahu k zájmům chráněným ZOPK. Hodnocení podle § 67 přitom má posoudit vliv zásahu na dotčené rostliny, živočichy a jejich stanoviště, nikoli pouze na stavební koridor.

II. Přírodní rezervace a přírodní památka nebyly posouzeny vůbec

Kapitola 5 hodnocení nese název „Vlivy na zájmy chráněné části třetí ZOPK“ a obsahuje tři podkapitoly věnované PR Borkovická blata, PR Kozohlůdky a PP Veselská blata.

Tyto podkapitoly však neobsahují žádné hodnocení vlivu záměru. Jde výhradně o popis jednotlivých území – jejich rozlohy, historie, vegetace a fauny. V celém textu kapitoly 5 se nevyskytuje ani jedna zmínka o posuzovaném záměru, o čerpání podzemní vody, o poklesu hladiny nebo o jakémkoli vlivu. Kapitola nazvaná „Vlivy na zájmy chráněné části třetí ZOPK“ tedy žádné vlivy nehodnotí.

V souhrnné kapitole 8 je pak k této části uvedeno pouze:

„Zvláště chráněná území podle části třetí ZOPK: V širším okolí území dotčeném záměrem se nachází EVL Borkovická blata překrývající se s PR Borkovická blata, PR Kozohlůdky a PP Veselská blata. Vlivy záměru na předměty ochrany EVL Borkovická blata jsou řešeny v samostatném dokumentu, který je předkládat současně s tímto hodnocením podle § 67.“

Tento odkaz nemůže posouzení nahradit, a to ze tří důvodů:

- **Předměty ochrany EVL a předměty ochrany maloplošných zvláště chráněných území nejsou totožné.** EVL Borkovická blata je vyhlášena pro šest typů přírodních stanovišť a jeden druh. PR Borkovická blata, PR Kozohlůdky a PP Veselská blata mají vlastní zřizovací předpisy, vlastní předměty ochrany a vlastní plány péče, které zahrnují i druhy a společenstva, jež předmětem ochrany EVL nejsou. Hodnocení samo v kap. 5.2 uvádí u PR Kozohlůdky výskyt bublinatky menší, vachty trojlisté, rosnatky okrouhlohlavé, glaciálních reliktních vážek a řady druhů ptáků – žádný z nich není předmětem ochrany EVL a žádný z nich nebyl posouzen.
- **Právní režim ochrany je odlišný.** Ochrana ZCHÚ podle části třetí ZOPK se řídí základními a bližšími ochrannými podmínkami stanovenými zřizovacím předpisem; ochrana EVL podle § 45i má vlastní režim. Posouzení podle § 45i proto nemůže nahradit posouzení podle části třetí ZOPK.
- **Rozsah území se neshoduje.** PP Veselská blata má rozlohu více než 450 ha a PR Kozohlůdky 75,28 ha; jejich hranice se s hranicí EVL nekryjí zcela. Části těchto území ležící mimo EVL nejsou posouzeny ani naturovým hodnocením, ani hodnocením podle § 67.

Obec požaduje, aby byl vliv záměru na předměty ochrany PR Borkovická blata, PR Kozohlůdky a PP Veselská blata vyhodnocen samostatně, a to na základě jejich zřizovacích předpisů a platných plánů péče, s výslovným posouzením vlivu modelovaného poklesu hladiny podzemní vody a poklesu drenáže na jednotlivé předměty ochrany.

III. Zvláště chráněné druhy v EVL byly z posouzení vyňaty

Kapitola 6.2 hodnocení uvádí:

„S ohledem na typ a rozsah posuzovaného záměru, nebyly jako dotčené vyhodnoceny zvláště chráněné druhy, které se vyskytují v prostoru EVL Borkovická blata (a překrývajících se MZCHÚ).“

Toto vyloučení je věcně nesprávné a není nijak odůvodněno. Právě druhy vyskytující se v prostoru EVL a překrývajících se maloplošných zvláště chráněných území jsou těmi, které jsou na vodním režimu rašelinišť závislé, a tedy potenciálně nejvíce dotčené. Vyloučit je z posouzení „s ohledem na typ a rozsah záměru“ znamená předjímat závěr, k němuž mělo posouzení teprve dospět.

Důsledkem je, že tabulka č. 6 hodnocení obsahuje dvacet zvláště chráněných druhů, avšak jde téměř výhradně o druhy ptáků vázané na zemědělskou krajinu a stavební koridor (například vlaštovka obecná, jiříčka obecná, koroptev polní, křepelka polní, žluna zelená). Druhy vázané na rašelinné a mokřadní biotopy, které hodnocení samo popisuje v kapitole 5, v tabulce chybí.

Hodnocení tak samo v popisných kapitolách uvádí výskyt řady zvláště chráněných a ohrožených druhů závislých na vysoké hladině podzemní vody – například rosnatky okrouhlohlísté, klikvy bahenní, bublinatky menší, vachty trojlísté, suchopýrů, borovice blatky, dále bekasiny otavní, čírky obecné či kalouse pustovky – aby je následně z posouzení vlivů vyloučilo.

Vyhodnocení, které z posouzení předem vylučuje právě ty druhy, jež jsou hlavním vlivem záměru nejohroženější, nemůže sloužit jako podklad pro závěr, že záměr chráněné zájmy negativně nezasahuje.

Obec dále upozorňuje, že hodnocení neobsahuje žádné posouzení potřeby výjimky podle § 56 ZOPK ze zákazů u zvláště chráněných druhů, ačkoli u druhů vázaných na vodní režim nelze škodlivý zásah do jejich biotopu bez posouzení vyloučit.

IV. Odmítnutí posoudit ÚSES z důvodu metodických vad závazného podkladu

Kapitola 4.1 hodnocení uzavírá:

„Posouzení vlivu záměru „čerpání vody z mažické linie“ na skladebné části ÚSES není relevantní, protože ÚSES vymezený v závazných podkladech je v zásadním rozporu s platnou Metodikou MŽP.“

Tento postup obec odmítá. Zpracovatel biologického hodnocení není oprávněn prohlásit závazně vymezený územní systém ekologické stability za neplatný a na základě vlastního odborného názoru odmítnout posouzení provést. ÚSES je vymezen v územně plánovací dokumentaci obcí Mažice a Dolní Bukovsko, která je závazná bez ohledu na to, jaké metodické výhrady k ní zpracovatel hodnocení má. Případné metodické nedostatky vymezení jsou důvodem k jeho aktualizaci, nikoli k tomu, aby byl chráněný zájem z posouzení vypuštěn.

Hodnocení navíc v téže kapitole uvádí, že území dotčené záměrem se nachází v sousedství regionálního biocentra RBC 220 Kozohlůdky, tedy prvku ÚSES regionální úrovně vymezeného v Zásadách územního rozvoje. Ani u tohoto prvku, jehož vymezení zpracovatel nezpochybňuje, není vliv záměru posouzen.

Závěrečná věta kapitoly zní:

„Vlivy podzemní trasy vodovodu na skladebné části ÚSES lze v takových přírodních hydrických podmínkách považovat za zcela nevýznamné.“

I zde je posuzována pouze podzemní trasa vodovodu, nikoli vliv čerpání. Přitom RBC 220 Kozohlůdky se překrývá s PR Kozohlůdky, tedy s rašelinným územím závislým na vodním režimu. Vliv poklesu hladiny podzemní vody na funkčnost tohoto biocentra nebyl posouzen.

V. Vyloučení rašelinišť z ochrany jako významného krajinného prvku

Kapitola 4.2 hodnocení k rašeliništím uvádí:

„V území dotčeném záměrem jsou tyto rašelinné biotopy předmětem ochrany lokality soustavy Natura 2000, a proto není třeba ochranu kumulovat formou ochrany VKP.“

Tento názor nemá oporu v zákoně. Rašeliniště je významným krajinným prvkem přímo ze zákona podle § 3 odst. 1 písm. b) ZOPK. Zákon nestanoví, že by tato ochrana zanikala nebo se neuplatnila v případě, že tentýž prostor je současně chráněn jiným režimem. Ochrana podle jednotlivých ustanovení ZOPK se nevylučuje, nýbrž souběžně doplňuje.

Praktickým důsledkem tohoto výkladu je, že vliv záměru na rašeliniště jakožto VKP nebyl posouzen vůbec – ani z hlediska § 4 odst. 2 ZOPK, který chrání VKP před poškozováním a ničením a ukládá povinnost opatřit si závazné stanovisko k zásahům, jež by mohly oslabit jejich ekologicko-stabilizační funkci.

Obec upozorňuje, že § 4 odst. 2 ZOPK výslovně uvádí odvodňování pozemků mezi zásahy, které mohou vést k poškození významného krajinného prvku. Trvalé čerpání podzemní vody vedoucí k poklesu hladiny a k omezení drenážní oblasti je zásahem téže povahy a mělo být z tohoto hlediska posouzeno.

Obec dále upozorňuje na vnitřní rozpor: zatímco u VKP „rašeliniště“ hodnocení posouzení odmítá s odkazem na ochranu Natura 2000, u VKP „les“ v téže kapitole uvádí, že při činnostech, které by mohly les nepřímo ovlivnit (například změna odtokových poměrů), bude postup konzultován s orgánem ochrany přírody. Možnost nepřímého ovlivnění změnou vodního režimu tedy hodnocení u lesa připouští, u rašeliniště nikoli.

VI. Průzkum byl proveden pouze ve stavebním koridoru

Kapitola 4.3 (obecná ochrana rostlin a živočichů podle § 5 ZOPK) popisuje území takto:

„V okolí vrtů HM-25 a HM-26 a koridoru plánovaného vodovodního vedení se nachází mozaika agrocenóz (pole i extenzivně obhospodařované TTP), lesních okrajů a mozaika různou mírou ruderalizovaných segmentů.“

Terénní průzkum tedy pokryl pouze bezprostřední okolí vrtů a trasu výtláčného řadu. Zjištění, že v koridoru nebyl zaznamenán výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a že jde o „ekologicky běžné prostředí typické pro intenzivně využívanou jihočeskou krajinu“, je proto zcela očekávatelné – a zároveň bez vypovídací hodnoty ve vztahu k hlavnímu vlivu záměru.

Území ovlivněné poklesem hladiny podzemní vody je přitom podstatně rozsáhlejší. Podle přílohy H.V zahrnuje celou oblast nad mažickým zlomem a projevuje se v prostoru EVL Borkovická blata i ve Veselských blatech. Toto území nebylo předmětem terénního průzkumu ani hodnocení podle § 5 ZOPK.

Obec požaduje, aby bylo území dotčené záměrem pro účely hodnocení podle § 67 vymezeno podle rozsahu předpokládaného ovlivnění vodního režimu, nikoli podle rozsahu stavebního záboru, a aby byl v takto vymezeném území proveden odpovídající průzkum.

VII. Nesoulad v počtu a popisu variant

Kapitola 2.6 hodnocení uvádí, že záměr je předkládán ve třech variantách (nulová, varianta 1 a varianta 2), zatímco souhrnná kapitola 8 hodnotí záměr jako celek bez rozlišení variant.

Hodnocení nikde neuvádí, zda se jeho závěr vztahuje k variantě 1, k variantě 2, nebo k oběma. To je zásadní nedostatek, neboť naturové hodnocení podle § 45i dospělo u varianty 2 k závěru o významně negativním vlivu (hodnota -2); takový záměr nelze podle § 45i ZOPK v běžném režimu schválit. Biologické hodnocení přesto uzavírá, že záměr chráněné zájmy negativně nezasahuje, aniž by variantu 2 jakkoli odlišilo.

Obec požaduje, aby bylo hodnocení podle § 67 zpracováno samostatně pro každou aktivní variantu a aby byl u každé z nich uveden samostatný závěr.

VIII. Zmírňující opatření míří jinam než hlavní vliv

Kapitola 7 hodnocení navrhuje opatření, která se s jedinou výjimkou týkají výhradně stavební fáze: aktualizovaný dendrologický průzkum, lesnický posudek, biologický dozor stavby, kácení mimo vegetační a hnízdní období, kontrola výkopu před zasypáním, transfer živočichů.

Tato opatření jsou sama o sobě přiměřená, avšak nijak nesměřují k hlavnímu vlivu záměru, kterým je trvalá změna vodního režimu. Jediné opatření pro fázi provozu zní:

„V případě podkročení limitních hodnot hladin podzemní vody a limitních hodnot tlakového gradientu bude omezen objem vody čerpané z vrtů MH-25 a MH-26.“

K tomu obec uvádí:

- **Limitní hodnoty nejsou v hodnocení stanoveny.** Hodnocení v kap. 2.6 uvádí, že institut minimálních hladin „bude nastaven“ až v rámci úvodní etapy monitoringu. Účinnost zmírňujícího opatření, jehož parametry nejsou známy, nelze posoudit.
- **Jediná uvedená konkrétní hodnota není odůvodněna.** Hodnocení zmiňuje výtlačný gradient 2,5 m mezi vrtů ZE-3 a ZE-1, avšak neuvádí, z čeho tato hodnota vychází ani proč je pro ochranu rašelinných ekosystémů dostatečná.
- **Navržený dvoustupňový mechanismus je pouze reaktivní.** Snížení čerpání na 7,5 + 7,5 l/s a případné přerušení čerpání nastupují až poté, co k poklesu hladiny nebo ke ztrátě gradientu již došlo. U rašelinných ekosystémů, u nichž je návrat hladiny do původního stavu dlouhodobým procesem závislým na srážkách, nemusí následné přerušení čerpání škodu odvrátit.
- **Kompenzační opatření nejsou navržena** s odůvodněním, že „identifikované vlivy záměru nevyžadují kompenzaci“. Vzhledem k tomu, že hlavní vliv záměru identifikován nebyl, nelze tento závěr přijmout.

IX. Aktuální klimatická data nejsou promítnuta do posouzení

Kapitola 3.1 hodnocení zařazuje území podle Quittovy klimatické klasifikace z roku 1971. Samo toto zařazení není rozhodující vadou, neboť hodnocení na téže místě uvádí i novější údaje – normál 1991–2020, data stanice ČHMÚ Borkovice a hodnoty roku 2024 – a konstatuje oteplovací trend vůči starším normálům.

Podstatný nedostatek spočívá v tom, že tato aktuální data nejsou nikde převedena do kvantifikovaného scénáře snížené infiltrace a promítnuta do posouzení vlivů na chráněné zájmy. Změna klimatu jako faktor působící souběžně se záměrem není v hodnocení zohledněna vůbec. Příloha H.V přitom uvádí trend oteplování v oblasti Třeboňské pánve +0,02 °C za rok, sušší období let 2014–2019, pokles hladiny podzemní vody v letech 2014–2020 a konstatování, že „dlouhodobě suchá období spolu s odběry mohou vést k významnějším

poklesům hladin a průtoků“ a že „v nejmělejší přípovrchové vrstvě se v budoucnu mohou více projevit vlivy související s klimatickou změnou“.

U ekosystémů závislých na trvale vysoké hladině podzemní vody je právě souběh dlouhodobého sucha s trvalým odběrem tím scénářem, který může vést k nevratnému poškození. Hodnocení podle § 67 se jím nezabývá.

X. Kumulativní vlivy nejsou hodnoceny

Biologické hodnocení neobsahuje samostatné vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů. Neposuzuje souběh posuzovaného záměru se stávajícím odběrem z horusické linie v objemu 115 l/s, s dalšími odběry v hydrogeologickém rajonu 2151, s probíhajícím odvodněním území, s eutrofizací dokládanou v příloze H.VII ani se změnou klimatu.

Obec připomíná, že u zásahů do vodního režimu je kumulativní působení rozhodující: jednotlivý odběr se může jevit jako nevýznamný, avšak překročení souhrnné únosné míry vede k nenapravitelným následkům.

XI. Vnitřní rozpor mezi závěrem a podmíněností

Závěr hodnocení je formulován takto:

„Navrhovaný záměr negativně nezasahuje zjištěné chráněné zájmy ochrany přírody a krajiny. Jeho realizace je podmíněna respektováním opatření k eliminaci potenciálních vlivů záměru popsanych v předchozím textu.“

Obě věty si odporují. Pokud záměr chráněné zájmy negativně nezasahuje, nemůže být jeho přijatelnost podmíněna opatřeními k eliminaci vlivů. Pokud naopak existují vlivy, které je třeba eliminovat, pak záměr chráněné zájmy zasahuje a je třeba vyhodnotit, zda a nakolik jsou navržená opatření účinná.

Tento rozpor není formální. Vyplývá z něj, že hodnocení ve skutečnosti existenci negativních vlivů připouští, avšak neposuzuje jejich míru – a to právě u vlivu, který je pro záměr určující.

Shrnutí a požadavky

Biologické hodnocení podle § 67 ZOPK neposoudilo hlavní vliv posuzovaného záměru. Vliv poklesu hladiny podzemní vody, poklesu výtlačného gradientu a poklesu drenáže do povrchových toků – tedy dopady, které jsou v příloze H.V kvantifikovány – nebyly vyhodnoceny ve vztahu k žádnému ze zájmů chráněných ZOPK. U každého chráněného zájmu byl přitom uveden jiný důvod, proč posouzení neproběhlo.

Obec Zálší proto žádá, aby

- bylo biologické hodnocení podle § 67 ZOPK přepracováno tak, aby posoudilo vliv změny vodního režimu na všechny dotčené zájmy chráněné ZOPK, a to na základě konkrétních výstupů numerického modelu v příloze H.V;
- bylo území dotčené záměrem vymezeno podle rozsahu předpokládaného ovlivnění vodního režimu, nikoli podle rozsahu stavebního záboru, a aby v něm byl proveden odpovídající biologický průzkum;
- byl samostatně vyhodnocen vliv na předměty ochrany PR Borkovická blata, PR Kozohlůdky a PP Veselská blata podle jejich zřizovacích předpisů a platných plánů péče;
- byly do posouzení zahrnuty zvláště chráněné druhy vyskytující se v prostoru EVL a překrývajících se zvláště chráněných území a aby bylo vyhodnoceno, zda realizace záměru nevyžaduje výjimku podle § 56 ZOPK;

- **byl vyhodnocen vliv záměru na ÚSES** na základě platné územně plánovací dokumentace, zejména na regionální biocentrum RBC 220 Kozohlůdky;
- **byl vyhodnocen vliv záměru na rašeliniště jakožto významný krajinný prvek** ze zákona podle § 4 odst. 2 ZOPK;
- **bylo hodnocení zpracováno samostatně pro každou aktivní variantu** se samostatným závěrem;
- **byly vyhodnoceny kumulativní a synergické vlivy** včetně souběhu se stávajícími odběry a se změnou klimatu;
- **byla konkrétní limitní hodnoty minimálních hladin a výtlačných gradientů stanovena a odůvodněna již v hodnocení**, nikoli až v navazujícím řízení.

Do doby, než bude hodnocení podle § 67 ZOPK zpracováno v uvedeném rozsahu, nelze podle názoru obce považovat vlivy záměru na zájmy chráněné zákonem o ochraně přírody a krajiny za posouzené.

Poznámka: Všechny citace uvedené v této příloze pocházejí z přílohy H.IV dokumentace (Biologické hodnocení záměru: čerpání vody z mažické linie, hodnocení podle § 67 zákona č. 114/1992 Sb., 30. 3. 2026) a z přílohy H.V (Hodnocení ovlivnění hydrogeologických poměrů EVL Borkovická blata odběry ve vrtech MH-25 a MH-26, PROGEO 2025).